

Commissie Bodem daling

J A A R V E R S L A G 2015

COMMISSIE BODEMDALING
JAARVERSLAG 2015

Inhoudsopgave

Gemaal Rozema

1 Inleiding	4
2 Partijen bij de overeenkomsten	5
3 Samenstelling Commissie en het daaraan toegevoegde secretariaat	6
De Commissie	6
Het secretariaat	6
4 Taak van de Commissie	7
5 Bodemdalingsprognoses, metingen	8
Prognoses	8
Hoogtemetingen	9
6 Werkzaamheden	10
Vergaderingen	10
Voorlichting	10
Onderzoek	11
Behandeling van claims	11
7 Verzoeken en instemmingen in 2015	12
Overeenkomst Groningen - NAM	12
Overeenkomst Rijk - NAM	13
8 Afkoop periodiek terugkerende verplichtingen	14
9 Beschikbaar bedrag voor vergoedingen	15
Overeenkomst Groningen - NAM	15
Overeenkomst Rijk - NAM	16

BIJLAGEN

Bijlage 1: Partijen die zijn toetreden tot de Overeenkomst vanaf 1984	19
Bijlage 2: Overzicht van de in 2015 ingediende claims en uitgekeerde vergoedingen	21
Bijlage 3: Geïndexeerde vergoedingen tot en met 2014	22
Bijlage 4: Kaart bodemdalingsmaatregelen	23

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van de Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning. De Commissie werd geïnstalleerd op 9 maart 1984. Haar instelling komt voort uit overeenkomsten tussen:

1. Provincie Groningen e.a. en de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (Groningen - NAM);
2. Staat der Nederlanden en de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (Rijk - NAM)

Doel van deze overeenkomsten is het regelen van vergoeding van schade als gevolg van bodemdaling door gaswinning in de provincie Groningen. De overeenkomst Groningen - NAM regelt bodemdalingsschade in de gehele provincie Groningen. Daarbij valt met name te denken aan zaken die verband houden met het beheer van de waterstaat zoals (extra) bemaling, aanpassing watergangen, doorvaarthoogten van bruggen, enz. Daaronder vallen niet de objecten die in beheer zijn van het Rijk. De overeenkomst Rijk - NAM heeft uitsluitend betrekking op rijksobjecten binnen de provincie. Onder rijksobjecten worden ook verstaan objecten die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst in eigendom waren van het Rijk maar nadien aan andere overheden (zoals Groningen Seaports) zijn overgedragen.

Het is de taak van de Commissie om vast te stellen welke maatregelen moeten worden getroffen om schade als gevolg van bodemdaling door gaswinning te voorkomen of te compenseren en na te gaan wat daarvan de kosten zijn. Schade als gevolg van bevingen of trillingen valt buiten de werkingssfeer van beide overeenkomsten.

In 2015 is conform de besluitvorming van de Commissie door de NAM € 2.637.593 aan schade vergoed als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning in de provincie Groningen. In 2015 is geen schade als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning aan rijksobjecten in de provincie Groningen vergoed.

Formeel is er sprake van twee commissies. Echter, omdat in de tweede overeenkomst vermeld staat dat de samenstelling van beide commissies in beginsel gelijk moet zijn, is er in de personele sfeer sprake van één commissie. Daarom wordt er sinds enkele jaren ook slechts één gezamenlijk jaarverslag gemaakt.

Foto rechts: Ophogen Eemshaven
Foto midden: Gemaal Zernike
Foto uiterst rechts: Nieuwe Statenzijl

Grote foto: Nieuwbouw brug Dorkwerd

De overeenkomst Groningen - NAM werd bij aanvang aangegaan door de provincie Groningen, mede namens 8 waterschappen in de Provincie en het Havenschap Delfzijl Eemshaven, thans Groningen Seaports. De 8 waterschappen zijn inmiddels opgeheven en hun taken zijn ondergebracht bij de op 1 januari 2000 gevormde waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslân.

De overeenkomst Groningen - NAM voorziet er in dat derden belanghebbenden kunnen toetreden tot de overeenkomst en een verzoek tot vergoeding van kosten kunnen indienen bij de Commissie. Van 1985 tot en met 2015 zijn 54 instanties en enige tientallen particulieren tot de overeenkomst Groningen - NAM toegetreden.

In 2015 zijn geen instanties of particulieren toegetreden. Wel heeft zich een aantal particulieren met gebouwschade gemeld (zie Hoofdstuk 7. Particulieren). In bijlage I van dit jaarverslag worden de instanties vermeld die in de loop der jaren zijn toegetreden tot de overeenkomst Groningen - NAM.

Een aantal objecten vallend onder de overeenkomst Rijk - NAM is overgedragen aan andere overheden. Deze overheden treden ten aanzien van de overeenkomst Rijk - NAM in de rechten van het Rijk. De overeenkomst Rijk - NAM voorziet niet in toetreding van derden belanghebbenden. Objecten behorende tot de Fries-Groningse kanalen die in 2014 zijn overgedragen van de provincie aan het Rijk vallen sindsdien eveneens onder de overeenkomst Rijk-NAM.

De Commissie

De samenstelling van de Commissie voor de overeenkomst Groningen - NAM en de overeenkomst Rijk - NAM is gelijk. Leden en plaatsvervangende leden van de Commissie worden telkens voor een periode van 3 jaar benoemd. Alle leden en plaatsvervangende leden zijn (her)benoemd tot 1 maart 2017.

LEDEN	PLAATSVERVANGENDE LEDEN
Benoemd door de provincie / het Rijk	
ir. T. van den Bout (voorzitter) Oud directeur Wegen en Kanalen van de provincie Groningen	ir. J. van de Vendel Oud medewerker Nieuwbouw en Beheer van de provincie Groningen
ing. J.W. Kok Oud sectorhoofd waterhuishouding en waterkering, waterschap Hunze en Aa's	hr. E. Togtema Oud dijkgraaf Wetterskip Fryslân, oud dijkgraaf Hoogheemraadschap van Rijnland
ir. J.R. Hoogland Oud hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat, directie Noord-Nederland	mr. ing. D. Rienstra Oud hoofd afdeling Waterkeringen, Scheepvaart en Vaarwegen van de Rijkswaterstaat, directie Noord-Nederland
Benoemd door de NAM:	
mr. A.H. Oude Elferink Oud juridisch adviseur NAM	ir. P.J. Hug Oud hoofd Topografische Dienst NAM
prof. ir. K. d 'Angremond Emeritus hoogleraar TU Delft	prof. ir. A.F. van Tol Oud lid Wetenschapsraad Deltares en emeritus hoogleraar TU Delft
dr. ir. J.H.A. Struik (vicevoorzitter) Oud manager Business Unit Offshore NAM	ir. ing. E. van Hijum Oud directeur ingenieursbureau

Het secretariaat

Aan de Commissie Bodemdaling is een secretariaat toegevoegd. Het secretariaat is in overleg tussen de provincie Groningen en de NAM ondergebracht bij de provincie Groningen. De functie van secretaris wordt vervuld door de heer ir. P.M.A. van Bergen. Het secretariaat bestaat naast de secretaris uit de heer ir. C.T. de Graaf.

Het secretariaat is gevestigd in het Provinciehuis, St. Jansstraat 4 te Groningen
Telefoon: (050) 316 46 89
Email: c.t.de.graaf@provinciegroningen.nl
Postadres: Postbus 610, 9700 AP Groningen
Internet: www.commissiebodemdaling.nl

De Commissie heeft tot taak, indien daarom door een bij de Overeenkomsten betrokken of toetredende partij wordt gevraagd, vast te stellen:

- welke handelingen, werken of werkzaamheden zijn aan te merken als maatregelen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade ten gevolge van bodemdaling door aardgaswinning;
- welke kosten zijn aan te merken als kosten welke de NAM in overeenstemming met de regels van de Overeenkomsten zal vergoeden.

Verhoging Noordzeebrug

Prognoses

De Commissie baseert zich bij haar besluitvorming onder meer op de meest recente prognose van de toekomstige bodemdaling. Op basis van beide overeenkomsten is de NAM gehouden tot regelmatig onderzoek, waterpassing, metingen e.d. om een zo accuraat mogelijke prognose te kunnen opstellen. Deze prognoses dienen door de NAM tenminste 1 maal per 5 jaar aan onder meer de provincie Groningen en het Rijk te worden voorgelegd.

De prognose is in 2015 geactualiseerd, waarbij onder andere rekening is gehouden met de resultaten van de hoogtemeting die in 2013 is uitgevoerd. De prognose 2015, uitgebracht in december 2015, heeft als belangrijkste conclusies:

- De resultaten van de waterpassing 2013 hebben aangetoond dat de bodemdaling in de afgelopen jaren in het algemeen in overeenstemming is met de verwachtingen zoals aangegeven in de prognose van 2010.
- De maximale bodemdaling door gaswinning in het centrum van het Groningen-veld bedraagt in 2013 circa 33 cm;
- De productie van het Groningen-veld zal naar de huidige inzichten worden voortgezet tot 2080. Volgens de huidige inzichten zal de bodemdaling als gevolg van gasproductie boven het Groningen-gasveld omstreeks 2080 een waarde tussen de 40 en 54 cm op het diepste punt bereiken. Een waarde van 47 cm wordt het meest waarschijnlijk geacht;
- Volgens de laatste inzichten zal de bodemdaling in 2050 in het noordwestelijk gedeelte van het Groningen-veld kleiner zijn dan eerder werd aangenomen als gevolg van het verwachte productieprofiel;
- De onzekerheidsmarge voor de prognose 2015 is niet constant voor het gehele gebied. Voor het centrum van het Groningen-veld wordt 15% aangehouden. Aan de randen van het Groningen-veld en boven de kleine velden 25%, en boven de velden die recent in productie zijn genomen of waarvan dat binnenkort zal gebeuren, 100%;

Bij de uitvoering van infrastructurele werken wordt door de Commissie, waar dat zinvol is, na overleg met NAM en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), voor het Groningen-veld rekening gehouden met een veiligheidsmarge van $2 \times 15\% = 30\%$ in het centrum en $2 \times 25\% = 50\%$ aan de randen, dus met een bodemdaling van 1,3 c.q. 1,5 maal de prognose.

De prognose van de bodemdaling voor het jaar 2080 is weergegeven op de kaart in bijlage 4. Op deze kaart staan ook de belangrijkste uitgevoerde en nog verwachte bodemdalingsmaatregelen.

De weergegeven prognose is in 2015 opgesteld aan de hand van de toen verwachte productie tot aan het jaar 2080.

Hoogtemetingen

Voor het Groningen-veld zijn, in verband met bodemdaling door de gaswinning, tot 2013 om de 5 jaar zogenaamde grote waterpasmetingen uitgevoerd, waarbij alle in gebruik zijnde hoogtemerken van het NAP-net in het bodemdalingsgebied worden gemeten. De grote waterpassingen vinden plaats, 2 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de 5jaarlijkse prognose wordt gepubliceerd.

Naast de bodemdalingsmetingen door middel van waterpassingen is door de NAM in samenwerking met de Technische Universiteit Delft de radar interferometrie (InSAR) techniek toegepast om de opgetreden bodemdaling te bepalen. Sinds 2013 is de samenwerking door NAM op dit gebied voortgezet met Skygeo B.V. Delft.

Het meetplan Noord-Nederland/Groningen 2013 voorzag in het gebruik van InSAR als primaire methode voor de vaststelling van de actuele bodemdaling. In 2013 heeft de Commissie ingestemd met dit geactualiseerde meetplan onder voorwaarde dat het bestaande waterpasmeetnet in stand zou worden gehouden. De resultaten van de laatste grote waterpassing uit 2013 zijn opgenomen in het statusrapport 2015. De opgetreden bodemdaling in het centrum van de bodemdalingsschotel (nabij Loppersum) bedraagt 33 cm.

Voorts zijn boven het Groningen-veld in 2013 en 2014 11 permanente GPS (Global Positioning System) stations geplaatst. Ook boven de ondergrondse gasopslag installaties Grijskerk en Norg zijn in 2014 permanente GPS stations opgesteld. Uit de continue hoogtemetingen op deze meetpunten wordt maandelijks de dalingssnelheid over de 12 voorafgaande maanden bepaald en aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gerapporteerd.

Gemaal Duurswold

Gemaal Usquert

Gemaal Schaphalsterzijl

Gemaal Zernike

Vergaderingen

De Commissie heeft in het kalenderjaar 2015 vier keer vergaderd:

- 11 februari te Assen
- 3 juni te Assen
- 16 september te Uithuizen
- 9 december te Assen

Daarnaast hebben leden en plaatsvervangende leden van de Commissie in werkgroepverband in wisselende samenstelling over bepaalde voorstellen/projecten diverse voorbereidende besprekingen gevoerd.

Voorlichting

De Commissie rekent voorlichting over de uitvoering van de bodemdalingsovereenkomst tot haar taak. De Commissie heeft de beschikking over diverse onderzoeksrapporten en voorlichtingsbrochures die op aanvraag worden toegezonden aan belanghebbenden. Informatie over bodemdaling, de bodemdalingsovereenkomsten en de Commissie is ook te vinden op de website www.commissiebodemdaling.nl

In 2013 is de website www.mijnbouwgroningen.nl gelanceerd. Deze website bevat informatie van de mijnbouwbedrijven NAM, AkzoNobel, Nedmag en Gasunie. De website heeft tot doel informatie te verstrekken over mijnbouwactiviteiten in de provincie Groningen en de mogelijke gevolgen hiervan, met name de effecten op bebouwing. De Commissie Bodemdaling controleert en bewaakt de objectiviteit van de inhoud van deze website. Zij doet dit op verzoek van de provincie Groningen en NAM.

In de zomerperiode van 2015 heeft het secretariaat namens de Commissie Bodemdaling 4 maal een presentatie gehouden bij het Centrum Veilig Wonen (CVW) te Appingedam. Voorts zijn presentaties gehouden voor het aardbevingsteam bij NAM, de Stichting Samenwerking Mijnbouwschade, de Hanzehogeschool en de gemeente Zuidhorn. In alle gevallen ging het om schade in relatie tot bodemdaling en de wijze waarop de Commissie de schade afhandelt. Het accent bij de presentaties lag op de toelichting van het feit dat bodemdaling door gaswinning mede dankzij waterhuishoudkundige maatregelen geen rol speelt bij het ontstaan van gebouwschade.

Gemaal Tilburg

Gemaal Den Deel

De Commissie heeft via de provincie Groningen in juni 2015 een persbericht uitgebracht betreffende het jaarverslag 2014.

Onderzoek

In opdracht van de Commissie is in 2015 een onderzoek opgestart naar de mogelijke oorzaken van ongelijkmatige bodemdaling bij landbouwpercelen. Het onderzoek concentreert zich op de pilotlocaties Wittewierum (veen) en Rottum (klei). Het onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau. Naar verwachting wordt de rapportage in het voorjaar van 2016 opgeleverd.

Behandeling van claims

Bij de afwikkeling van claims kunnen veelal 4 fasen worden onderscheiden:

FASE 1, onderzoeksfase, planvoorbereiding. In deze fase worden de gevolgen van de bodemdaling door aardgaswinning geïnventariseerd en worden oplossingen ontwikkeld en afgewogen om schade te voorkomen, te herstellen of te compenseren. Voor deze oplossingen worden globale kostenramingen en tijdschema's opgesteld. Fase 1 eindigt met een principekeuze voor één van de mogelijke oplossingen.

IN FASE 2 wordt deze oplossing vervolgens uitgewerkt. De definitieve situering wordt bepaald evenals vorm en afmetingen. Gedetailleerd (waterloopkundig en grondmechanisch) onderzoek vindt plaats. Onderzocht wordt welke vergunningen nodig zijn en welke procedures moeten worden doorlopen. Tijdschema's en kostenramingen worden verfijnd.

FASE 3 dient als voorbereiding van de uitvoering. Aan de orde zijn zaken als grondaankoop, het verkrijgen van vergunningen en het opstellen van bestekken en contracten.

IN FASE 4 volgt de uitvoering van de bodemdalingsmaatregel.

De nota betreffende te volgen procedures bij de voorbereiding en uitvoering van werken in het kader van de bodemdaling door aardgaswinning vormt een handleiding voor de belanghebbenden die verzoeken bij de Commissie indienen. De bovenstaande fasering wordt daarin verder uitgewerkt. De nota wordt aan alle belanghebbenden toegezonden en is verkrijgbaar bij het secretariaat.

Om onnodige vertragingen bij de financiële afwikkeling van projecten te voorkomen heeft de Commissie in haar vergadering van 22 april 2009 besloten om de Procedure Voorbereiding en Uitvoering van Werken aan te passen. De aanpassing houdt in dat de opdrachtgever uiterlijk 6 maanden na oplevering van het project (per claim) een eindafrekening indient van alle voor het project gemaakte kosten.

Gemaal Stad & Lande

Overeenkomst Groningen - NAM

Verzoeken

Voor de overeenkomst Groningen - NAM zijn in het verslagjaar 24 verzoeken bij de Commissie ingediend voor vergoeding van schade als gevolg van opgetreden of verwachte bodemdaling door aardgaswinning. Deze verzoeken hadden betrekking op 19 claims. Op één claim kunnen meerdere betalingsverzoeken betrekking hebben. Enkele van deze betalingsverzoeken hebben betrekking op toezeggingen die vóór 2015 door de Commissie zijn gedaan.

In bijlage 2 is een overzicht gegeven van de claims die in de verslagperiode door de Commissie zijn behandeld en toegekend. In 2015 werd een bedrag aan vergoedingen van in totaal € 2.637.593 door de Commissie toegekend en door de NAM uitgekeerd. Het totaalbedrag aan toegekende en uitgekeerde vergoedingen tot en met 31 december 2015 bedraagt € 195,6 miljoen, zie bijlage 3. De stand van de financiële toezeggingen die nog niet tot uitkering hebben geleid bedraagt per 31 december 2015 € 6,9 miljoen.

Voor een aantal objecten worden lasten voor onderhoud en exploitatie, voortvloeiend uit bodemdaling door aardgaswinning, vergoed. Deze vergoeding geschiedt thans op jaarbasis.

Particulieren

Particulieren kunnen veronderstelde schade door bodemdaling telefonisch of per e-mail melden bij de Commissie Bodemdaling. De situatie wordt ter plaatse geïnspecteerd door een medewerker van het secretariaat van de Commissie. Als de particulier hierna een schriftelijke klacht indient neemt de Commissie deze formeel in behandeling. De Commissie doet op grond van de schriftelijke klacht en na een onderzoek ter plaatse een voorlopige uitspraak. Opgemerkt wordt dat in de provincie Groningen tot op heden geen oorzakelijk verband tussen gebouwschade en bodemdaling door gaswinning is geconstateerd.

Bij een (voorlopige) afwijzing door de Commissie kan de claimant de klacht voorleggen aan de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) of de bevoegde rechter. De Tcbb is een door de minister van Economische Zaken ingestelde commissie die onder meer als taak heeft om particulieren te adviseren over hun klachten.

Als een claimant na een voorlopige uitspraak een definitieve beslissing van de Commissie wil, dient hij/zij toe te treden tot de Overeenkomst. Het is daarna niet meer mogelijk om de klacht voor te leggen aan de Tcbb of de bevoegde rechter.

Overigens blijft voor particulieren de mogelijkheid bestaan om per schadegeval tot de Overeenkomst toe te treden. Zo kunnen agrariërs toetreden voor de vergoeding van opbrengstderiving voor één of enkele jaren. Provincie en NAM hebben ingestemd met deze regelingen.

In 2015 hebben zich 65 particulieren gemeld met schade aan hun woning in verband met de bodemdaling door aardgaswinning. De woningen van al deze particulieren zijn door het secretariaat geïnspecteerd. Het secretariaat is van mening dat er geen causaal verband is tussen de opgetreden bodemdaling en de gemelde schade aan de woningen. Na een toelichting ter plaatse door het secretariaat hebben twee van deze particulieren schriftelijk verzocht om behandeling door de Commissie. In beide gevallen was de Commissie eveneens van oordeel dat er geen sprake was van een causaal verband tussen de waargenomen schade en bodemdaling door aardgaswinning.

In 2015 hebben zich tevens 5 particulieren gemeld met landbouwschade in verband met de bodemdaling door aardgaswinning. Het land van deze particulieren is door het secretariaat geïnspecteerd. Het secretariaat is van mening dat er geen causaal verband is tussen de opgetreden bodemdaling en de gemelde landbouwschade. Na een toelichting ter plaatse door het secretariaat heeft geen van deze particulieren schriftelijk verzocht om behandeling door de Commissie.

Instemmingen

In 2015 heeft de Commissie onder meer ingestemd met:

- de exploitatiekosten van 6 bodemdalingsobjecten van het waterschap Noorderzijlvest over 2014, alsmede voorschotten op de exploitatiekosten over 2015
- de exploitatiekosten van 3 bodemdalingsprojecten van het waterschap Hunze en Aa's over 2014, alsmede voorschotten over 2015
- de onderhoudskosten van het Verbindingskanaal van het waterschap Hunze en Aa's over 2014 en een voorschot over 2015
- de onderhoudskosten van het Termunterzijldiep van waterschap Hunze en Aa's over 2014 en een voorschot over 2015
- de personeelskosten van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's gerelateerd aan bodemdaling door aardgaswinning over 2014
- de extra energiekosten van de zeegemalen van waterschap Hunze en Aa's over 2014 en een voorschot over 2015
- de kosten voor het opstellen van een peilbesluit Usquert van waterschap Noorderzijlvest
- kosten van begeleiding uitvoering van gemaal en sluis Usquert
- de kosten van de termijnen 12 tot en met 22 van aanneemsommen van de bouw van gemaal en sluis Usquert. Dit werk werd in de loop van 2015 in bedrijf genomen en opgeleverd
- de kosten van baggerwerkzaamheden in het Winsumerdiep
- de extra kosten van plaatsing van een damwand bij twee jachthavens
- de kosten voor opheffing hydraulisch knelpunt Zuidwolde

Overeenkomst Rijk - NAM

Voor de overeenkomst Rijk - NAM zijn in 2015 geen verzoeken tot schadevergoeding ingediend.

In 2015 werden geen vergoedingen door de Commissie toegekend en door de NAM uitgekeerd. Het totaalbedrag aan toegekende en uitgekeerde vergoedingen tot en met 31 december 2015 bedraagt € 10,8 miljoen, zie bijlage 3. De stand van de financiële toezeggingen die nog niet tot uitkering hebben geleid bedraagt per 31 december 2015 circa € 67.000.

Afkoop periodiek terugkerende verplichtingen

Volgens de overeenkomst Groningen - NAM (art 5, sub g) bepaalt de Commissie bij periodiek terugkerende verplichtingen de contante waarde van deze verplichtingen. De NAM en de verzoeker kunnen vervolgens overeenkomen dat de bedoelde periodieke verplichtingen in éénmaal gekweten worden door betaling van die contante waarde. Hiervan is tot dusver nog geen gebruik gemaakt. Komen NAM en de verzoeker niet tot een zodanige overeenkomst, dan geschiedt de betaling periodiek.

In totaal is voor periodiek terugkerende verplichtingen op basis van de uitgangspunten uit het rapport van de “Werkgroep Afkoop” van februari 1998, voor een vijftal objecten een bedrag aan contante waarden vastgesteld. Het gaat hierbij om de volgende (100% bodemdalingen)objecten:

Object:

Gemaal Wirdum
Gemaal Loppersum
Slimsluis (Damsterdiep)
Gemaal Den Deel
Gemaal Stad & Lande

In aansluiting op de eerder door de Commissie vastgestelde contante waarde voor 5 objecten is in 2009 een onderzoek gestart om de contante waarde van 18 reeds uitgevoerde en opgeleverde bodemdalingenobjecten te bepalen. Hierbij zijn de uitgangspunten uit het rapport van de Werkgroep Afkoop van februari 1998 als “leidend” genomen en waar nodig geactualiseerd. Tevens zijn uitgangspunten vastgesteld voor het bepalen van de contante waarde voor niet-100% bodemdalingenobjecten. Dat zijn objecten waar extra investeringen en exploitatiekosten nodig zijn als gevolg van bodemdaling. Een concept eindrapport is verschenen in december 2013. Op basis van dit rapport heeft de Commissie een concept besluit genomen. De contante waarde van de 23 objecten bedraagt € 87,8 miljoen (prijsspeil 2015, onder aanname van een disconteringsrente van 2,2% en afkoop per 1 januari 2016). Het definitieve rapport zal naar verwachting in 2016 worden opgesteld, waarmee dan tevens de contante waarde van de betreffende bodemdalingenobjecten is vastgesteld. Het betreft de volgende objecten:

NIEUWE NIET-100% BODEMDALINGSOBJECTEN:

Gemaal Rozema
Gemaal Fiemel
Gemaal Noorderreidieppolder
Gemaal De Held
Coupure Delfzijl
Brug Lalleweer
Brug Termunterzijldiep

BESTAANDE, AAN BODEMDALING AANGEPASTE OBJECTEN:

Gemaal Duurswold
De Drie Delfzijlen
Gemaal De Waterwolf
Gemaal De Delthe

NIEUWE 100% BODEMDALINGSOBJECTEN:

Gemaal Tilburg
Stuw Oude Ae
Gemaal Schaphalsterzijl
Gemaal Abelstok
Aflaatwerk Oosterhorn
Gemalen Oosterhorn- Noord en -Zuid

KANALEN EN WATERLOPEN:

Watergangen ruilverkaveling Stedum - Gemaal Loppersum

Voor de overeenkomst Rijk - NAM zijn geen contante waarden vastgesteld voor periodiek terugkerende kosten daar dergelijke objecten ontbreken.

Beschikbaar bedrag voor vergoedingen

Overeenkomst Groningen - NAM

In de overeenkomst Groningen - NAM heeft de NAM zich verplicht vergoedingen te honoreren tot een maximum bedrag van f 650 miljoen, prijspeil 1 april 1980. Elk jaar wordt bepaald hoeveel van dit maximum bedrag nog beschikbaar is voor nieuwe verplichtingen. Het nog beschikbare bedrag wordt bepaald door de volgende bedragen op het maximum bedrag in mindering te brengen:

- Uitgekeerde vergoedingen;
- Reeds gedane toezeggingen;
- Vastgestelde contante waarde voor objecten met terugkerende kosten (zie hoofdstuk 8).

Tot 2014 zijn de jaarlijkse vergoedingen voor de terugkerende kosten niet op het beschikbare bedrag in mindering gebracht. In het kader van de bepaling van de contante waarde van 23 bodemdalingenobjecten (hoofdstuk 8) is een discussie gestart in de Commissie over de wijze waarop het beschikbare bedrag dient te worden bepaald. In overleg met de provincie Groningen, de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en NAM is besloten de tot nu toe gehanteerde berekeningswijze aan te passen. Bij de nieuwe berekeningswijze worden alle kosten, waaronder ook de periodiek terugkerende kosten, op het beschikbare bedrag in mindering gebracht. Aangezien dit tot een grotere belasting van het beschikbare bedrag leidt en het niet op korte termijn te verwachten is dat partijen tot afkoop van de contante waarde zullen overgaan, heeft NAM, naar aanleiding van het verzoek van provincie en waterschappen om extra garanties in juli 2015 het maximum bedrag met f 200 miljoen (prijsspeil 1980) verhoogd. De overeenkomst is dienovereenkomstig aangepast.

Uitgaande van de verhoging van het maximum bedrag en de nieuwe berekeningswijze bedraagt het nog beschikbare bedrag voor nieuwe verplichtingen € 467,1 miljoen op prijspeil 2015. In onderstaande tabel is de berekening samengevat. Voor het berekenen van het nog beschikbare bedrag worden de in bijlage 3 vermelde indexcijfers gebruikt. Voor 2015 is uitgegaan van 2% inflatie daar nog geen CBS-indexcijfer bekend is.

OMSCHRIJVING	PRIJSPEIL 1980		PRIJSPEIL 2015
	f.	€	€
STARTBEDRAG	850	385,7	854,8
Af: Uitgekeerd		-132,2	-292,9
BESCHIKBAAR VOOR VERGOEDINGEN		253,5	561,9
Af: Toezeggingen (hoofdstuk 7)		-3,1	-6,9
Af: Contante waarde (23 objecten concept) *		-39,6	-87,8
BESCHIKBAAR VOOR NIEUWE VERPLICHTINGEN		210,8	467,1

* Het genoemde bedrag van de contante waarde is conform het concept besluit van de Commissie. Een nadere vaststelling volgt.

Op basis van de huidige inzichten is het nog beschikbare bedrag nodig en toereikend voor de toekomstige afkoop van de contante waarde(n) alsmede voor de thans in uitvoering zijnde en de in de lange termijn planning opgenomen maatregelen. NAM heeft aangegeven dat, indien onvoorziene omstandigheden daartoe aanleiding geven, het maximum bedrag in onderling overleg tussen partijen kan worden geactualiseerd.

Overeenkomst Rijk - NAM

In de overeenkomst Rijk - NAM heeft de NAM zich verplicht vergoedingen te honoreren tot een maximum bedrag van f 50 miljoen gulden op prijspeil 1980 of € 50,3 miljoen op prijspeil 2015.

Voor het berekenen van het nog beschikbare bedrag worden de in bijlage 3 vermelde indexcijfers gebruikt. Voor 2015 is uitgegaan van 2% inflatie daar nog geen CBS-indexcijfer bekend is.

Van het genoemde maximum bedrag van € 50,3 miljoen blijft na aftrek van de tot en met 31 december 2015 verrichte betalingen nog een bedrag over van € 36,0 miljoen (prijspeil 2015) voor nieuwe verplichtingen.

Aldus vastgesteld in de vergadering op 16 maart 2016,

De Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning

BIJLAGEN

Bijlage I Partijen die zijn toegetreden tot de overeenkomst vanaf 1984

Onderstaand zijn vermeld de derden belanghebbenden die inmiddels vanaf 1984 zijn toegetreden tot de overeenkomst Groningen - NAM, met het jaar van toetreding:

1. Waterschap Reiderzijlvest	1985 1)
2. Gemeente Bedum	1985
3. Electriciteitsbedrijf voor Groningen en Drenthe	1985
4. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Stedum-Loppersum	1995
5. Groninger Waterschapsbond	1986
6. Gemeente Winsum	1986
7. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Hefshuizen	1986
8. Landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Noordpolder	1986
9. Herinrichtingscommissie Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën	1986
10. Gemeente Scheemda	1987 2)
11. Gemeente Slochteren	1987
12. Gemeente Termunten	1987 3)
13. Gemeente Nieuwolda	1987 2)
14. NV EPON te Zwolle	1987
15. Zeilvereniging "Neptunus" te Delfzijl	1988
16. N.V. Nederlandse Spoorwegen te Utrecht	1989
17. Waterschap Gorecht te Groningen	1989 4)
18. Wagenborg Shipping B.V. te Delfzijl	1990
19. Gemeente Delfzijl	1991
20. WABOR B.V. te Delfzijl	1991
21. Havenbedrijf Delfzijl B.V. te Delfzijl	1992
22. V & F Beheer B.V. te Delfzijl	1992
23. Waterschap Dollardzijlvest te Wedde	1992 5)
24. Zeehengelsportvereniging De Eemsvissers te Delfzijl	1992
25. Fa. H.A. Hunfeld te Farmsum	1992
26. Transportonderneming Merema B.V. te Delfzijl	1992
27. Heuvelman-Ibis B.V. te Farmsum	1992
28. Niestern Sander B.V. te Farmsum	1992
29. B.V. Veem- en Factorsbedrijf te Delfzijl	1993
30. Boardexport B.V. te Delfzijl	1993
31. Eems Dollard Scheepvaartkantoor te Delfzijl	1993
32. Nedalco B.V. te Bergen op Zoom	1993
33. Bureau Beheer Landbouwgronden te Groningen	1993
34. DOW Benelux N.V. te Delfzijl	1994
35. Groninger Bond van Binnenvissers te Adorp	1994
36. Wijnne & Barends' Cargadoors- en Agenturenkantoren B.V. te Delfzijl	1994
37. Wagenborg Beheer B.V. te Delfzijl	1995
38. Stichting "Het Groninger Landschap"	1994
39. Delesto B.V. te Delfzijl	1995
40. Waterschap Hunze en Aa te Rolde	1995 5)
41. Gemeente Hoogezand-Sappemeer	1996
42. Gemeente Groningen	1996
43. Eemsmond Beheer B.V. te Delfzijl	1996

Bijlage 2: Overzicht van de in 2015 ingediende claims en uitgekeerde vergoedingen

44. Provinciaal Groninger Fonds tot verkrijging en behoud van goed hengelwater (PGF) te Groningen	1996
45. B.V. Tankopslag Delfzijl	1998
46. Stichting Recreatiehaven Onderdendam	1999
47. Fa. K. Meijer te Westerbroek	2000
48. Leeuwerke Scheepsreparatie B.V. te Westerbroek	2000
49. Waterschap Hunze en Aa's te Veendam	2000
50. Waterschap Noorderzijlvest te Groningen	2000
51. Wetterskip Lauwerswâlden te Buitenpost	2000 6)
52. Scheepswerf Roukema & Mulder te Westerbroek	2001
53. Diverse particulieren	1984 - 2007
54. Wetterskip Fryslân te Leeuwarden	2004
55. Jachthaven “De Combinatie” te Zuidbroek	2004

- 1) Per 1 januari 1992 opgeheven, de taken zijn thans ondergebracht bij het op 1 januari 2000 gevormde waterschap Hunze en Aa's.
- 2) Gemeenten, welke als gevolg van gemeentelijke herindeling per 1 januari 1990 zijn opgegaan in de nieuw gevormde gemeente Scheemda.
- 3) Voormalige gemeente Termunten maakt per 1 januari 1990 onderdeel uit van de nieuwgevormde gemeente Delfzijl. Laatstgenoemde gemeente is in 1991 tot de Overeenkomst toegetreden.
- 4) Per 1 januari 1995 opgeheven, de taken zijn thans ondergebracht bij het op 1 januari 2000 gevormde waterschap Hunze en Aa's.
- 5) Per 1 januari 2000 opgegaan in het waterschap Hunze en Aa's.
- 6) Per 1 januari 2004 opgegaan in Wetterskip Fryslân.

Overeenkomst Groningen - NAM

CLAIM	VERZOEKER	OMSCHRIJVING	DATUM	BEDRAG
92	z2/ab1	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 88.856,24
94	aa2/ab1	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 20.426,13
140	aa	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 72.453,40
156	v2/lw1	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 95.299,37
190	f	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 29.696,95
208		Jachthaven “De Combinatie”	10-06-15	€ 8.793,70
217	k2/l1	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 3.872,18
227	l2/o1	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 50.627,49
227.229.233		Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 16.921,44
228	g2/h1	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 6.606,46
234	f2/g1	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 4.884,76
235	b2/c1	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 1.436,45
236	e2/f1	Ws. Hunze en Aa's	28-09-15	€ 2.044,63
238	e1	Ws. Noorderzijlvest	23-02-15	€ 23.123,10
238	g4	Ws. Noorderzijlvest	22-04-15	€ 92.160,00
238	h4	Ws. Noorderzijlvest	23-02-15	€ 526.350,00
238	h5	Ws. Noorderzijlvest	10-06-15	€ 659.450,00
238	h6	Ws. Noorderzijlvest	10-06-15	€ 145.200,00
238	h7	Ws. Noorderzijlvest	21-09-15	€ 72.600,00
241	i2/f1	Ws. Noorderzijlvest	28-09-15	€ 97.367,63
246	g	Ws. Noorderzijlvest	16-12-15	€ 76.820,73
253	a1	Ws. Noorderzijlvest	16-12-15	€ 141.290,23
255		Ws. Hunze en Aa's	10-06-15	€ 25.737,65
259		Ws. Noorderzijlvest	16-12-15	€ 375.574,91
Totaal				€ 2.637.593,45

Overeenkomst Rijk - NAM

CLAIM	VERZOEKER	OMSCHRIJVING	DATUM	BEDRAG
TOTAAL				€ —

Bijlage 3: Geïndexeerde vergoedingen tot en met 2014

Overeenkomst Groningen – NAM

jaar	vergoeding per jaar lopend prijspeil	index- cijfer	index 1980/ index jaar	vergoeding per jaar prijspeil 1980
1980		48,6	1,0000	
1984	€ 1.661.617,91	53,7	0,9039	€ 1.501.951,04
1985	€ 474.153,64	53,7	0,9039	€ 428.591,64
1986	€ 2.204.673,01	53,5	0,9069	€ 1.999.335,82
1987	€ 1.410.264,29	54,2	0,8966	€ 1.264.453,44
1988	€ 3.521.263,65	54,7	0,8880	€ 3.126.882,12
1989	€ 1.615.503,53	56,4	0,8605	€ 1.390.084,43
1990	€ 3.376.902,08	58,3	0,8333	€ 2.814.085,07
1991	€ 5.738.979,27	60,5	0,8020	€ 4.602.794,07
1992	€ 8.684.093,72	62,1	0,7817	€ 6.788.270,44
1993	€ 8.717.821,91	64,1	0,7572	€ 6.600.806,50
1994	€ 14.303.222,19	65,3	0,7440	€ 10.641.137,15
1995	€ 22.040.573,27	68,1	0,7130	€ 15.715.294,61
1996	€ 21.081.390,91	69,3	0,7007	€ 14.771.098,00
1997	€ 19.225.766,00	70,6	0,6878	€ 13.222.869,26
1998	€ 7.536.187,66	72,0	0,6744	€ 5.082.366,28
1999	€ 13.450.702,67	73,7	0,6588	€ 8.861.846,80
2000	€ 14.578.428,76	76,7	0,6331	€ 9.229.158,57
2001	€ 5.224.782,73	80,5	0,6032	€ 3.151.513,03
2002	€ 2.599.360,26	83,6	0,5808	€ 1.509.756,65
2003	€ 3.128.342,75	86,2	0,5633	€ 1.762.194,40
2004	€ 5.075.233,92	86,9	0,5588	€ 2.835.848,59
2005	€ 3.875.678,33	87,8	0,5530	€ 2.143.383,89
2006	€ 3.450.953,11	90,1	0,5389	€ 1.859.777,63
2007	€ 4.085.090,85	93,3	0,5204	€ 2.126.017,47
2008	€ 1.580.614,98	97,5	0,4980	€ 787.169,45
2009	€ 2.813.185,58	97,5	0,4980	€ 1.401.007,69
2010	€ 1.284.050,89	100,0 *)	0,4856	€ 623.489,28
2011	€ 2.489.221,03	102,5	0,4737	€ 1.179.196,95
2012	€ 2.160.627,17	104,9 **)	0,4629	€ 1.000.117,66
2013	€ 1.521.897,64	105,6 **)	0,4598	€ 699.790,88
2014	€ 4.050.267,51	105,5 #)	0,4603	€ 1.864.137,75
2015	€ 2.637.593,45	107,6	0,4512	€ 1.190.150,76
totaal	€ 195.598.444,67 = = = = =			€ 132.174.577,31 = = = = =
* GWW-indexcijfers gebaseerd op 100,0 in 2010				
** Voorlopige waarde				
# op basis van 2 % inflatie				

Overeenkomst Rijk – NAM

jaar	vergoeding per jaar lopend prijspeil	index- cijfer	index 1980/ index jaar	vergoeding per jaar prijspeil 1980
1980		48,6	1,0000	
1988	€ 3.904,06	54,7	0,8880	€ 3.466,81
1989	€ 28.432,24	56,4	0,8605	€ 24.464,95
1990	€ 2.925,03	58,3	0,8333	€ 2.437,52
1991	€ 22.071,96	60,5	0,8020	€ 17.702,22
1992	€ 40.378,48	62,1	0,7817	€ 31.563,46
1993	€ 6.755,88	64,1	0,7572	€ 5.115,30
1994	€ 251.360,29	65,3	0,7440	€ 187.003,97
1995	€ 295.119,52	68,1	0,7130	€ 210.425,12
1996	€ 1.008.225,76	69,3	0,7007	€ 706.433,53
1997	€ 551.644,74	70,6	0,6878	€ 379.403,67
1998	€ 2.803.429,25	72,0	0,6744	€ 1.890.618,30
1999	€ 275.869,38	73,7	0,6588	€ 181.753,49
2000	€ 121.324,49	76,7	0,6331	€ 76.806,84
2001	€ -	80,5	0,6032	€ 0,00
2002	€ 72.009,02	83,6	0,5808	€ 41.824,17
2003	€ 166.184,00	86,2	0,5633	€ 93.611,39
2004	€ 800.000,00	86,9	0,5588	€ 447.009,72
2005	€ 751.558,98	87,8	0,5530	€ 415.638,06
2006	€ 7.490,61	90,1	0,5389	€ 4.036,82
2007	€ -	93,3	0,5204	€ 0,00
2008	€ 1.198.085,00	97,5	0,4980	€ 596.663,91
2009	€ 1.072.577,13	97,5	0,4980	€ 534.159,15
2010	€ 163.588,35	100,0 *)	0,4856	€ 79.432,66
2011	€ -	102,5	0,4737	€ 0,00
2012	€ 768.790,34	104,9	0,4629	€ 355.860,01
2013	€ 378.837,93	105,6 **)	0,4598	€ 174.195,24
2014	€ -	105,5 **)	0,4603	€ 0,00
2015	€ -	107,6 #)	0,4512	€ 0,00
totaal	€ 10.790.562,45 =====			€ 6.459.626,31 =====
* GWW-indexcijfers gebaseerd op 100,0 in 2010				
** Voorlopige waarde				
# op basis van 2 % inflatie				

